

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.III.20.885/2015/11.szám

A Kúria a Horváth, Tari & Olaszy-Kiss Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Olaszy-Kiss Gyula ügyvéd) által képviselt felperesnek a Balla, Kiss és Társa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Balla Árpád Gábor ügyvéd) által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 23.P.23.447/2012. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.612/2014/4. számú ítéletével elbírált perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 49. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati költséget, míg a 937.900 (kilencszázharminchétezer-kilencszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében a 2002. január 11-én bekövetkezett közlekedési balesetével összefüggésben keletkezett vagyoni és nem vagyoni kárai megfizetésére kérte az alperes kötelezését. A Fővárosi Bíróság 23.P.21.379/2005/56. számú ítéletével döntött a felperes keresetéről, a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.170/2010/3. számú részítéletével a keresetet a jövedelemkiesésre vonatkozó kereseti kérelmen kívül érdemben elbírált, e részében pedig hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az új eljárásban hozott jogerős ítéletet, amely a felperes keresetét elutasította, a felülvizsgálati eljárásban hozott végzésével a Kúria hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

Az új eljárásban a felperes a jövedelemvesztesség megfizetésére

irányuló keresetét a Ptk. 357. § (3) bekezdésére alapította, a jövedelemveszteségét az autószerelő szakmunkások bruttó havi átlagkeresete alapján megállapított elmaradt jövedelem összegéből, a részére folyósított ellátások levonásával kérte meghatározni, nem ellenezte elszámolni az alperes által e jogcímen teljesített összeget.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, vitatta a jogalapot és az összegszerűséget.

Az elsőfokú bíróság a kijavított ítéletével a keresetet elutasította. Az indokolásban megállapította, hogy a felperes baleseti és össz-szervezeti munkaképesség-csökkenésének mértéke 50%, azonban a felperes a baleset előtt ellátott autószerelő munkakört a baleseti maradványállapota folytán erőmegfeszítéssel sem képes ellátni. A felperes jövedelemkiesésre alapított igénye a Ptk. 356. § (1) bekezdése szerinti járadékigény, a Ptk. 357. § (3) bekezdésre alapított keresetnél a felperest terhelte annak a bizonyítása, hogy a jövedelemveszteségének összegét a Ptk. 357. § (1) és (2) bekezdés alapján nem lehet megállapítani. A baleset előtti egy évben a felperes jövedelmének összege nulla volt; a felperes nem hivatkozott arra, hogy a 2001. évre benyújtott jövedelembevallásában írtakkal szemben valójában lett volna jövedelme a balesetet megelőző egy évben. A baleset utáni időszakban azonban a felperesnek már volt jövedelme. Nem nyert bizonyítást, hogy a Ptk. 357. § (3) bekezdés alkalmazhatóságának „azon feltétele, miszerint a keresetveszteség, jövedelemkiesés a Ptk. 357. § (1) bekezdés alapján ne volna megállapítható”, ezért a felperes keresetét megalapozatlannak találta. Arra az esetre, ha a felperes keresetvesztesége a Ptk. 357. § (1) és (2) bekezdés alapján nem volna megállapítható, és ily módon a felperessel azonos, vagy hasonló munkát munkaviszony alapján végző személyek átlagos havi keresete lenne az irányadó, a Ptk. 357. § (3) bekezdésének megfelelően a felperest illető jövedelemveszteség járadék összegét meghatározta.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság kijavított ítéletét helybenhagyta. Megállapította, hogy a felperes a Ptk. 357. § (3) bekezdésére alapított kereset tekintetében a felperes nem bizonyította a törvényi feltételek fennállását, ezért a keresetet az elsőfokú bíróság helyesen utasította el. A felperes a baleset előtt szakképzettségének megfelelő tevékenységi körben egyéni vállalkozó volt, ez a vállalkozása a balesetet követően is fennállt, az ténylegesen megszüntetésre nem került. Az egyéni vállalkozói bevallásából csak az állapítható meg, hogy az adott évben nem kellett adót fizetnie, mert veszteséges volt a vállalkozása. Ez azonban önmagában nem ad olyan következtetés levonására alapot, hogy a felperesnek ténylegesen jövedelme, megélhetését szolgáló pénzforrása nem volt a

balesetet megelőző egy évben. Miután a felperes a balesetet megelőző év jövedelmi viszonyaira a csatolt nemleges adóbevalláson túlmenően egyéb adatot nem szolgáltatott, így ez az őt terhelő bizonyítási kötelezettségre figyelemmel a terhére esett. Így kizárólag csak azt lehetett megállapítani, hogy a felperes a baleset előtt bár egyéni vállalkozó volt, jövedelemmel nem rendelkezett, melyhez képest a balesetet követően az ítélet meghozataláig többféle forrásból minden évben jövedelme származott, ezért jövedelemvesztesége nem keletkezett.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az alperesnek a keresetében követelt jövedelempótló járadék megfizetésére kötelezését kérte, másodlagosan pedig az első-, vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a megelőző eljárásokban született jövedelempótló járadékra vonatkozó döntések egymásnak ellentmondó rendelkezéseket tartalmaztak. Az első eljárásban született hatályon kívül helyezésről szóló másodfokú részítélet megállapította az indokolásában, hogy „a Ptk. 357. § (4) bekezdés rendelkezéséből nem vonható le olyan jogkövetkeztetés, hogy ha nem igazolható a baleset előtti egy évben elért jövedelem összege akár azért, mert nem volt munkaviszonya, vagy nem volt nyereséges a vállalkozása a károsultnak, akkor a balesetet követő időre keresetveszteséget pótló járadékot már a jövőben sem igényelhet”. Nem tehető olyan megállapítás, hogy a felperes vállalkozása a balesetet követően sem lett volna nyereséges, a felperesnek jövedelme egyáltalán nem származhatott volna a vállalkozásából. A hatályon kívül helyezést követő eljárásban az elsőfokú ítélet marasztaló rendelkezését megváltoztatta a másodfokú bíróság és elutasította a keresetet, az ítélet indokolásában pedig arra hivatkozott, hogy a Ptk. 357. § (3) bekezdés alkalmazhatóságának a feltétele, hogy a Ptk. 357. § (1) és (2) bekezdés alapján ne lehessen megállapítani a jövedelemveszteséget. A másodfokú bíróság e két döntése (részítélet és ítélet) a felperes álláspontja szerint „egyértelmű ellentmondásban van egymással”, mert a korábbi döntés szerint csak általában kell az (1) bekezdést alkalmazni, míg a második döntés szerint mindig először az (1) bekezdést kell alkalmazni és csak ennek hiányában lehet a (3) bekezdés szerinti határozatot hozni. A felperes arra hivatkozott, hogy véleménye szerint az először meghozott másodfokú részítéletben szereplő megállapítás a helyes, és emiatt jogszabálysértő a második eljárásban született másodfokú döntés indokolása. Hivatkozott arra, hogy az új eljárásban bizonyította, hogy a vállalkozása a baleset előtti egy évben nem volt nyereséges. A két korábban született másodfokú döntés amiatt is ellentmondásban van egymással, hogy a baleset előtti jövedelem hiánya miatt el kell-e utasítani a keresetet. Álláspontja szerint a bírói gyakorlat is azt támasztja alá, hogy az azonos, vagy hasonló munkát munkaviszony alapján végző

személyek átlagos havi keresetét kell alapul venni a járadékalap, vagy a járadék összegének a megállapításánál, amennyiben a károsult nem bérből, fizetésből tesz szert jövedelemre. Hivatkozott arra is, hogy más hasonló esetben is sor került jövedelempótló járadék megállapítására; abból kell kiindulni, hogy a baleset bekövetkezésekor 33 éves volt, így alaposan feltehető, hogy a baleset és a munkaképesség elvesztése hiányában élete további részében mindent megtett volna azért, hogy jövedelemre tegyen szert. Téves a másodfokú ítélet amikor azt állapítja meg, hogy az a körülmény a lényeges, hogy a baleset előtt nem volt kimutatható jövedelemvesztesége.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati kérelmet a Pp. 270. § (2) bekezdése alapján a fél jogszabálysértésre hivatkozással terjeszthet elő. A Pp. 272. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul és elő kell adni - a jogszabálysértés megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kéri.

Az adott esetben a felperes a felülvizsgálati kérelmében lényegében a korábban hozott másodfokú döntések (részítélet és ítélet) indoklására hivatkozással állította a felülvizsgálattal támadott ítélet jogszabálysértő voltát. A felülvizsgálati eljárásban a támadott jogerős ítélet jogszabálysértését kellett vizsgálnia a bíróságnak, és nem a korábbi döntések helytállóságát, ezért a felperes által megjelölt, e határozatok közti ellentmondások vizsgálatára sem kerülhetett sor. A felülvizsgálati kérelemben ugyanakkor a felperes az adott esetre a Ptk. 357. § (3) bekezdésének az alkalmazhatóságát állítja, ezért ténylegesen e jogszabályi rendelkezés megsértését állítja.

A korábbi jogerős részítélet rendelkezéseire figyelemmel az alperesnek a biztosítottja által okozott kárért való helytállási kötelezettsége már nem volt vitás, és csak a jövedelemveszteség körében kellett döntenie a bíróságnak az új eljárás során. A felperes által sem volt vitás, hogy a baleset előtti egy évben a felperes vállalkozásából nem volt jövedelme, erre hivatkozott és ezt bizonyította is, azt azonban nem bizonyította a felperes, hogy ebben az időben milyen jövedelmi viszonyai voltak, milyen jövedelemből biztosította a megélhetését. Az nem volt vitás, hogy a baleset után volt jövedelme a felperesnek.

A Ptk. 355. §-ának (1) bekezdéséből következően a károkozónak meg kell téríteni a károsult vagyoni kárát, az (1) bekezdés pedig lehetőséget ad ennek járadék formájában való alkalmazására, amelyre akkor kerülhet sor, ha időszakonként visszatérő károkat kell megfizetni. A felperes jövedelempótló járadékigényének az alapját a Ptk. 356. §-ának (1) bekezdése alapján lehet meghatározni, abban az esetben, ha a baleset előtti jövedelmét a baleset utáni jövedelme nem éri el. A Ptk. 357. §-ának bekezdései a keresetveszteség számításának módjairól rendelkeznek; az (1) bekezdés nem arról rendelkezik, hogy milyen esetben van helye a keresetveszteséget pótló járadék megállapításának, hanem azt szabályozza, hogy „általában” a keresetveszteséget miként kell kiszámítani. Ugyanezt a kérdést rendezti a Ptk. 357. § (2) és (3) bekezdése is, míg a (4) bekezdés a keresetveszteség összegének meghatározására vonatkozóan tartalmaz rendelkezést. Helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy az adott esetben annak volt jelentősége, hogy a perben rendelkezésre álló adatok alapján a felperes azt bizonyította, hogy a vállalkozásából nem volt jövedelme a baleset előtt, míg a balesetet követően jövedelemmel rendelkezett. A balesetet megelőző és az azt követő időszak jövedelmének összevetéséből ez okszerűen annak a megállapítását eredményezi, hogy a felperesnek jövedelemkiesése nem keletkezett. Helyesen állapította meg ezért a jogerős ítélet, hogy a jövedelemkiesés bizonyítottsága hiányában a Ptk. 357. § (3) bekezdés alkalmazhatóságának törvényi feltétele sem következett be. Helytállóan utalt arra a másodfokú bíróság az ítéletének indokolásában, hogy a felperes a baleset előtt szakképzettségének megfelelő tevékenységi körben egyéni vállalkozó volt, egyéni vállalkozást folytatott, ez a vállalkozása a baleset után is fennállt, ezért a felperes által hivatkozott más eset – ahol munkanélküli volt a károsult a baleset előtti időszakban – nem alkalmazható a perbeli esetre. Az új eljárás során az elsőfokú bíróság eleget tett a Pp. 3. § (3) bekezdésében írt tájékoztatási kötelezettségének, ezért a jogi képviselővel eljáró felperesnek ismerete volt arról, hogy az általa a Ptk. 357. § (3) bekezdésére alapított követelésre figyelemmel milyen bizonyítási kötelezettsége van, így arról is tudomása volt, hogy valamennyi törvényi feltétel fennállását igazolnia kell a jövedelemvesztesége bizonyításához. Ennek ellenére nem tett eleget a bizonyítási kötelezettségének. Annak igazolása, hogy a baleset előtti egy évben a vállalkozása után nem kellett adót fizetnie, annak a megállapítására alap, hogy igazolható jövedelemmel nem rendelkezett, azonban azt bizonyította a felperes, hogy a baleset után volt jövedelme a vállalkozásából, táppénzt és egyéb társadalombiztosítási ellátást is kapott. A felperes előtt ismert volt a kioktatás után a Ptk. 357. § (3) bekezdése alkalmazhatóságának a feltétele; erre akkor kerülhet sor, ha az (1) és (2) bekezdés alapján nem lehet megállapítani a jövedelemveszteséget. Az adott esetben helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy az (1) bekezdés törvényi feltétele nem áll fenn, a jövedelemkiesés bizonyítottság hiánya miatt, e feltétel

hiányában pedig a (3) bekezdés alkalmazására sem kerülhet sor.
A felperes által felhívott más ügyek nem azonosak a perbeli
esettel, ezért azok figyelembevételére sem kerülhetett sor.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 274.
§-ának (1) bekezdése szerint - tárgyaláson kívül hozott
határozatával - a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában
fenntartotta.

A felperest a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott 78.
§-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati
eljárási költségének a megfizetésére, míg a felülvizsgálati
illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésére
figyelemmel a 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2015. november 23.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó
bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

kúriai tisztviselő
HM